

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om betalningsinstitut, betaltjänstlagen och lagen om Finansinspektionen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om betalningsinstitut, betaltjänstlagen och lagen om Finansinspektionen. Syftet med propositionen är att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner.

Till lagen om betalningsinstitut och betaltjänstlagen fogas förtydligande hänvisningsbestämmelser om tillämpningen av förordningen på kortbaserade betalningstransaktioner.

I lagen om Finansinspektionen tas det in bestämmelser om de administrativa påföljder som ska tillämpas på överträdelse av förordningen. Finansinspektionen utses enligt förslaget till i förordningen avsedd behörig myndighet som har i uppgift att se till att förordningen efterlevs.

I betaltjänstlagen tas det in en informativ bestämmelse om att en tvist mellan betalningsmottagaren och betaltjänstleverantören som grundar sig på tillämpningen av förordningen kan föras till ett tvistlösningsorgan utanför domstolen för avgörande. Dessutom föreslås det bestämmelser om de förfaranden för besvär och sökande av ändring utanför domstol som ska tillämpas för att lösa tvister som uppkommer vid tillämpningen av förordningen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 februari 2016.

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Det finns ingen gällande nationell lagstiftning om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner. De förmedlingsavgifter som används i Finland grundar sig på bilaterala avtal mellan kortens utgivare och inlösare av kortbaserade betalningar.

Lagen om betalningsinstitut (297/2010) innehåller bestämmelser om förutsättningar för beviljande av auktorisation, tillåten affärsverksamhet, skyddande av kundmedel, villkor som gäller betalningsinstituts kapital samt filialetablering i andra stater. Lagen om betalningsinstitut har utfärdats med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt om upphävande av direktiv 97/5/EG (*betaltjänstdirektivet*) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG (*direktivet om elektroniska pengar*).

Bestämmelser om de tjänster som tillhandahålls av betalningsinstitut finns i betaltjänstlagen (290/2010). Betaltjänstlagen innehåller bestämmelser om informationsskyldighet och avtalsvillkor som gäller betaltjänster och om genomförande av betaltjänster. Enligt 1 § i lagen är bl.a. utfärdande av betalningsinstrument och inlösen som gäller betalningstransaktioner med betalningsinstrument sådana betaltjänster som hör till lagens tillämpningsområde.

I enlighet med 6 § i lagen om betalningsinstitut får betaltjänster i regel endast tillhandhållas av betalningsinstitut som godkänts av Finansinspektionen. På ansökan om auktorisation och villkor för beviljande av auktorisation tillämpas det som bestäms om auktorisation för betalningsinstitut. Om de villkor som anges i 7 och 8 § i lagen om betalningsinstitut uppfylls, kan Finansinspektionen emellertid besluta att en finländsk fysisk eller juridisk person får tillhandahålla betaltjänster också utan auktorisation. Finansinspektionen har rätt att återkalla detta beslut.

Enligt lagen om Finansinspektionen (878/2008) är syftet med Finansinspektionens verksamhet att kreditinstituten, försäkringsanstalterna, pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionsätt upprätthålls. I 4 § i samma lag föreskrivs det om Finansinspektionens tillsynsobjekt. Tillsynsobjekt är bl.a. kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014), värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster (747/2012) och betalningsinstitut enligt lagen om betalningsinstitut.

Bestämmelser om Finansinspektionens tillsynsbefogenheter finns i 3 kap. i lagen om Finansinspektionen. Till Finansinspektionens befogenheter när det gäller auktoriserade tillsynsobjekt och därmed jämförbara tillsynsobjekt hör t.ex. återkallande av verksamhetstillstånd samt därmed jämförbara förordnanden om avslutande av verksamhet (26 §). Finansinspektionen får återkalla ett tillsynsobjekts verksamhetstillstånd, om uppnåendet av de för tillsynen över finansmarknaden uppställda målen inte tillräckligt väl kan tryggas genom begränsning av tillsynsobjektets verksamhet i enlighet med 27 § eller genom andra åtgärder enligt lag. Ett tillsynsobjekts verksamhetstillstånd kan återkallas t.ex. då det inte längre finns väsentliga förutsättningar för beviljande av verksamhetstillstånd eller inledande av verksamhet. Finansin-

RP 115/2015 rd

spektionen får återkalla ett tillsynsobjekts verksamhetstillstånd också om det i tillsynsobjektets verksamhet har skett väsentliga överträdelser av bestämmelser som gäller finansmarknaden eller av bestämmelser och föreskrifter som en myndighet har meddelat med stöd av dem, av tillståndsvillkor eller av stadgar för tillsynsobjektets verksamhet. Ett betalningsinstituts verksamhet kan dessutom begränsas eller dess auktorisation återkallas på de villkor som anges i 18 § i lagen om betalningsinstitut.

I 4 kap. i lagen om Finansinspektionen finns bestämmelser om de administrativa påföljder som hör till Finansinspektionens befogenheter. Sådana påföljder är offentlig varning, ordningsavgift och påföljdsavgift, av vilka påföljdsavgiften är den strängaste. Påföljdsavgift är i regel den påföljd som påförs för sådana gärningar och försummelser som anges i 40 §. De gärningar och försummelser som avses i bestämmelsen anses vara särskilt klandervärda och betydande när det gäller att trygga marknadens förtroende eller stabiliteten i tillsynsobjektets verksamhet. Bestämmelser om påförande av påföljdsavgift samt om påföljdsavgiftens storlek finns i 41 §.

Finansbranschens avtalsbaserade kundorganisation (nedan *FINE*) grundades av Konkurrens- och konsumentverket, Finansinspektionen och Finansbranschens Centralförbund. *FINE*:s nämnder Försäkringsnämnden, Banknämnden och Värdepappersnämnden erbjuder genom domstolsliknande behandling ett alternativt sätt att lösa meningsskiljaktigheter mellan kunden och tjänsteleverantören. Nämndernas beslut är rekommendationer. I sitt beslutsfattande är nämnderna opartiska och följer Europeiska kommissionens principer om oberoende, öppenhet, reciprocitet, effektivitet, legalitet, frihet och representation.

Vid justitieministeriet bereds för närvarande ett lagstiftningsprojekt om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister i syfte att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG, nedan *ADR-direktivet (Alternative Dispute Resolution Directive)*. Ett syfte är dessutom att i lagstiftningen göra de ändringar som är nödvändiga för en ändamålsenlig tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG, nedan *ODR-förordningen (Online Dispute Resolution Regulation)*.

Avsikten med ADR-direktivet är att det i alla medlemsstater ska finnas kvalificerade organ för lösning av tvister utanför domstol. Genom direktivet förpliktas medlemsstaterna att se till att tvister mellan konsumenter och näringsidkare kan föras till ett ADR-organ för avgörande. Genom direktivet fastställs också minimikvalitetskrav för ADR-organen. Dessutom innehåller direktivet förpliktelser för näringsidkare, ADR-organ och de nationella myndigheterna. Avsikten med ODR-förordningen är att införa en elektronisk servicepunkt, ODR-forum, där det är möjligt att lämna in ett klagomål till ett behörigt ADR-organ i tvister som gäller elektronisk handel över gränsen.

I Finland är åtminstone konsumenttvistenämnden samt *FINE*:s nämnder Banknämnden, Försäkringsnämnden och Värdepappersnämnden sådana alternativa tvistlösningsorgan som tydligt hör till direktivets och förordningens tillämpningsområde. Effekterna av det nationella genomförandet av direktivet och förordningen hänför sig framför allt till dessa organs verksamhet. För närvarande behandlar de alternativa tvistlösningsorganen emellertid inte tvister mellan betaltjänstleverantörer och handlare.

1.2 Lagstiftningen i EU

Den 29 april 2015 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2015/751 om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, nedan *förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner*. Förordningen tillämpas från och med den 8 juni 2015 med de undantag som anges i artikel 18 i förordningen.

Genom förordningen kompletteras utvecklingen av lagstiftningen om betaltjänster i EU framför allt när det gäller förverkligandet av den inre marknaden för betalningarna och övergången till alleuropeiska betalningsmedel. Hinder för uppnåendet av en gemensam marknad har varit de serviceavgifter betaltjänstleverantörerna emellan som i stor omfattning tagits ut i s.k. fyrpartsbetalningsordningar för kontokort (Multilateral Interchange Fees), nedan *förmedlingsavgifter*.

Förmedlingsavgiften är en avgift som köpmannens betaltjänstleverantör betalar till den kortutgivande betaltjänstleverantören för de betalningar som tagits emot. Förmedlingsavgifter utgör huvuddelen av de avgifter som betalningsmottagare (med andra ord köpmannen) betalar till inlösande betaltjänstleverantörer för varje kortbaserad betalningstransaktion. Köpmännen överför i sin tur kortkostnaderna till de priser på varor och tjänster som deras kunder betalar. Detta innebär att bankernas korttjänstavgifter via köpmännen tas ut hos köpmännens kunder på ett icke-transparent sätt och utan konkurrensmöjlighet.

I förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner anges för det första en högsta nivå för de förmedlingsavgifter som får användas i fyrpartsbetalningsordningar för kontokort. Dessutom innehåller förordningen allmänna och gemensamma affärsverksamhetsbestämmelser som ska tillämpas på kortbaserade betalningar och bl.a. gäller förbud mot territoriella licensavtal, åtskiljande av betalningsordningarna för kontokort och bearbetningsenheterna från varandra, möjlighet att använda parallella varumärken för betalningar samt möjlighet för handlarna att välja korttjänster.

Förordningen tillämpas på kortbaserade betalningstransaktioner när både betalarens och betalningsmottagarens betaltjänstleverantörer är belägna i Europeiska unionen. Förordningen ska emellertid inte tillämpas på betalningsinstrument som endast kan användas på ett begränsat sätt, t.ex. endast i en enskild butik eller en mycket liten butikskedja eller för att förvärva ett mycket begränsat utbud av varor eller tjänster (artikel 1). Förordningens definition av begreppet kortbaserad betalningstransaktion är bred och omfattar också olika slags telefon- och webbetalningar som påminner om kortbetalningar men där inget fysiskt kort används i de fall där man för betalningarna använder infrastruktur och affärsregler för en betalningsordning för kontokort (artikel 2).

Enligt förordningen får förmedlingsavgiften per transaktion vara högst 0,2 procent av transaktionsvärdet för debetkortstransaktioner och högst 0,3 procent av transaktionsvärdet för kreditkortstransaktioner. Dessa maximibelopp träder i kraft den 9 december 2015 (artikel 3 och 4). Förordningen innehåller också bestämmelser om ett eventuellt nationellt spelrum där medlemsstaterna ges möjlighet att i fråga om inhemska kortbaserade transaktioner utnyttja nationella förmedlingsavgifter som är lägre än genomsnittet.

För inhemska debetkortstransaktioner får medlemsstaterna antingen fastställa ett lägre tak på den procentuella förmedlingsavgiften per transaktion än den ovan nämnda maximiförmedlingsavgiften på 0,2 procent och införa ett fast maximibelopp som ett tak på förmedlingsavgiften, eller tillämpa en fast förmedlingsavgift per transaktion på högst 0,05 euro. Denna förmedlingsavgift per transaktion får även kombineras med den högsta procentuella avgiften på 0,2 %. Summan av förmedlingsavgifter för betalningsordningen för kontokort får emellertid

RP 115/2015 rd

aldrig överstiga 0,2 % av det totala årliga transaktionsvärdet för de inhemska debetkortstransaktionerna inom varje betalningsordning för kontokort (artikel 3.2).

Till och med den 9 december 2020 får medlemsstaterna därtill tillåta att betaltjänstleverantörerna för inhemska debetkortstransaktioner tillämpar en vägd genomsnittlig förmedlingsavgift. Den vägda genomsnittliga förmedlingsavgiften får som högst motsvara 0,2 % av det genomsnittliga årliga transaktionsvärdet på samtliga inhemska debetkortstransaktioner inom varje betalningsordning för kontokort (artikel 3.3).

För inhemska kreditkortstransaktioner får medlemsstaterna enligt förordningen fastställa ett lägre tak på förmedlingsavgiften per transaktion än maximiförmedlingsavgiften på 0,3 procent (artikel 4).

När det gäller inhemska betalningstransaktioner som inte kan definieras av betalningsordningar för kontokort som debetkorts- eller kreditkortstransaktioner ska bestämmelserna om debetkort och debetkortstransaktioner tillämpas. Till och med den 9 december 2016 får medlemsstaterna dock fastställa en viss andel av sådana inhemska korttransaktioner som anses vara likvärdiga med kreditkortstransaktioner och omfattas av det tak på förmedlingsavgiften som anges i artikel 4. Denna andel får inte överstiga 30 procent av korttransaktioner (artikel 16).

Utöver förmedlingsavgifterna gäller maximibeloppen också alla andra ersättningar med motsvarande syfte och verkan som förmedlingsavgifterna. För att förhindra att maximibeloppen kringgås, föreskrivs det att man som del av förmedlingsavgiften räknar alla de ersättningar som kortutgivaren mottagit av betalningsordningar för kontokort, inlösaren av betalningstransaktionen eller andra förmedlare i fråga om betalningstransaktionen eller verksamhet som hänför sig till den. Bestämmelserna om maximibelopp gäller emellertid inte kontantuttag, transaktioner med företagskort eller s.k. trepartsbetalningsordningar för kontokort där betalningsordningen själv sköter både utgivningen av kort och inlösen av korttransaktionen (artikel 1 och 5).

Sådana trepartsbetalningsordningar för kontokort som ger andra betaltjänstleverantörer licens att ge ut kort eller lösa in kortbaserade betalningstransaktioner, eller båda, anses i förordningen vara en fyrpartsbetalningsordning för kontokort. Likaså anses det vara en fyrpartsbetalningsordning när en trepartsbetalningsorganisation för kontokort ger ut betalkort med en co-branding-partner eller genom en agent. När det gäller inhemska betalningstransaktioner ger förordningen dock medlemsstaterna möjlighet att bestämma att en sådan trepartsbetalningsordning för kontokort fram till den 9 december 2018 undantas från skyldigheterna enligt kapitel II i förordningen. En förutsättning för detta är dock att de kortbaserade betalningstransaktioner som görs i en medlemsstat inom ramen för en sådan trepartsbetalningsordning för kontokort på årsbasis inte överstiger 3 procent av värdet av alla kortbaserade betalningstransaktioner i den medlemsstaten (artikel 1.5).

Allaslags territoriella begränsningar inom unionen eller bestämmelser med motsvarande effekt i licensavtal eller regler för betalningsordningar för kontokort för utgivande av kontokort eller inlösen av kortbaserade betalningstransaktioner är förbjudna med stöd av förordningen. Likaså förbjuds alla krav på eller skyldigheter i dem att införskaffa en landsspecifik licens eller ett landsspecifikt tillstånd att bedriva gränsöverskridande verksamhet (artikel 6).

Betalningsordningar för kontokort och bearbetningsenheter ska vara oberoende vad gäller redovisning, organisation och beslutsprocesser. De får inte heller föreslå priser för betalningsordningar och bearbetningsverksamheter i form av paketpriser och inte korssubventionera sådana verksamheter. Regler för hanteringen av betalningstransaktioner får inte vara territoriellt diskriminerande, och betalningsordningar och bearbetningsenheter får inte sätta sina dotterbo-

RP 115/2015 rd

lag eller aktieägare i en bättre ställning än användarna av betalningsordningar och tjänster eller andra avtalsparter. Bearbetningsenheterna ska dessutom se till att deras system är tekniskt driftskompatibla med andra bearbetningsenheters system inom unionen genom att använda internationella standarder eller EU-standarder (artikel 7). Artikel 7 tillämpas inte på trepartsbetalningsordningar för kontokort.

I förordningen förbjuds sådana avtalsbestämmelser som hindrar kortutgivaren att förena flera varumärken för betalningar eller betalningsapplikationer med samma kontokort. Enligt förordningen får man inte heller införa automatiska mekanismer, programvara eller anordningar i de betalningsinstrument eller i den utrustning som används på försäljningsstället som begränsar betalarens eller betalningsmottagarens val av varumärke för betalningar eller betalningsapplikation, eller båda, när ett betalningsinstrument med co-badging används (artikel 8).

Betalningsmottagarna ska dock ha kvar möjligheten att på försäljningsställets befintliga utrustning installera automatiska mekanismer som prioriterar valet av ett visst varumärke för betalningar eller en viss betalningsapplikation, men betalningsmottagarna ska inte förhindra att betalaren åsidosätter ett automatiskt prioriterat val. Bestämmelser som förhindrar att betalningsmottagare styr konsumenter till ett betalningsinstrument som betalningsmottagaren föredrar samt bestämmelser som förhindrar betalningsmottagare från att informera betalare om förmedlingsavgifter och handlarens serviceavgifter är förbjudna (artiklarna 8 och 11).

Om inte betalningsmottagaren skriftligen begär att inlösaren debiterar blandade serviceavgifter, ska betaltjänstleverantören ta ut serviceavgifter hos betalningsmottagaren på så sätt att de är separat specificerade för olika kategorier av kontokort och olika varumärken för kontokort. I sina avtal med betalningsmottagarna ska betaltjänstleverantörerna dessutom inkludera specifik information om beloppet på serviceavgifterna för näringsidkare samt förmedlingsavgifter och ordningens avgifter för varje kategori och varumärke för kontokort (artikel 9).

Betaltjänstleverantörer får inte tillämpa några sådana bestämmelser enligt vilka en betalningsmottagare som godtar ett kortbaserat betalningsinstrument är tvungen att godta också andra betalningsinstrument som givits ut inom ramen för samma betalningsordning för kontokort (förbud mot en s.k. Honour All Cards -bestämmelse). Detta förbud gäller emellertid inte sådana kortbaserade betalningsinstrument för konsumenter som hör till samma varumärke för betalningar och korttyp på vilka förmedlingsavgifter enligt förordningen tillämpas. Betalningsmottagaren ska tydligt informera konsumenterna om eventuella begränsningar för godtagande av kort i samband med meddelande om vilka kort och betalningsinstrument som godtas. Utgivarna ska dessutom se till att kontokorten är visuellt och elektroniskt identifierbara (artikel 10).

Efter det att en betalningstransaktion har verkställts ska betalningsmottagarens betaltjänstleverantör ge betalningsmottagaren uppgift om en referens varigenom betalningstransaktionen kan identifieras, betalningstransaktionens belopp och avgifter för betalningstransaktionen. Uppgift om köpmannens serviceavgift och förmedlingsbeloppet ska meddelas separat. Parterna kan dock avtala om att uppgifterna ges med vissa intervall eller att de i stället för transaktionsvis sammanställs t.ex. enligt varumärke eller kategori av betalningsinstrument (artikel 12).

Förordningen förpliktigar medlemsstaterna att utse behöriga myndigheter som har befogenhet att se till att förordningen genomförs och som får tillräckliga utrednings- och verkställighetsbefogenheter. De behöriga myndigheterna ska övervaka efterlevnaden av förordningen och vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa sådan efterlevnad. Medlemsstaterna ska senast den 9 juni 2016 underrätta kommissionen om de behöriga myndigheterna (artikel 13).

Medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om sanktioner för överträdelser av förordningen. Dessa bestämmelser ska anmälas till kommissionen senast den 9 juni 2016. Dessutom ska medlemsstaterna ha lämpliga och effektiva förfaranden för att utanför domstol avgöra tvister mellan betalningsmottagare och deras betaltjänstleverantörer. Organen för detta ska vara oberoende av parterna. Medlemsstaterna ska senast den 9 juni 2017 underrätta kommissionen om organen (artiklarna 14 och 15).

Kommissionen ska överlämna en rapport till Europaparlamentet och till rådet om tillämpningen av förordningen. Kommissionen ska i sin rapport särskilt granska huruvida nivån på förmedlingsavgifterna är lämplig samt styrmekanismerna, t.ex. avgifter, samt ny teknik och möjligheterna för nya aktörer på marknaden. Rapporten ska överlämnas senast den 9 juni 2019 (artikel 17).

1.3 Bedömning av nuläget

Förordningen är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna och genomförandet av den kräver i regel inga särskilda lagstiftningsåtgärder på nationell nivå. Förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner medför inte i sig ett behov att i någon betydande omfattning ändra den gällande lagstiftningen, utan det är meningen att man endast ska göra vissa preciseringar i lagarna som förordningen förutsätter. Eftersom det inte tidigare har föreskrivits i Finlands lag om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner kräver förordningen inte till den delen ändringar i den nationella lagstiftningen.

Vissa bestämmelser i förordningen kräver dock nationella genomförandeåtgärder eftersom medlemsstaterna i dem förpliktas att utfärda kompletterande nationella bestämmelser. Sådana bestämmelser finns i förordningens artikel 13 om behörig myndighet, artikel 14 om sanktioner och artikel 15 om tvistlösning, klagomål utanför domstol samt rättsmedel.

Finansinspektionens befogenheter är enligt lagen om Finansinspektionen heltäckande och till tillsynsobjekten hör de betalningsinstitut som redan nu verkar som betaltjänstleverantörer. Därför är det inte nödvändigt att utöka antalet tillsynsobjekt till följd av förordningen. Finansinspektionen bör dock utse de behöriga myndigheterna på det sätt som krävs i artikel 13 i förordningen. Dessutom bör omfattningen av de administrativa påföljder som Finansinspektionen påför utökas att också gälla överträdelse av vissa bestämmelser i förordningen (artikel 14). Det bör dock föreskrivas att påföljdsavgift ska vara påföljd endast för överträdelser av de mest centrala bestämmelserna som finns i kapitel II i förordningen, genom vilka tjänstleverantören kan uppnå betydande regelstridiga ekonomiska fördelar eller konkurrensfördelar jämfört med de konkurrenter som följer bestämmelserna. För en effektiv övervakning av de andra bestämmelserna i förordningen anses Finansinspektionens nuvarande tillsynsbefogenheter gällande betalningsinstitut och andra betaltjänstleverantörer vara tillräckliga, såsom begränsande av tillsynsobjektets verksamhet eller återkallande av tillsynsobjektets verksamhetstillstånd. Tillsynen över efterlevnaden av de bestämmelser i förordningen som gäller mellan köpmännen och konsumenterna hör på ett naturligt sätt till konsumentombudsmannen, vars allmänna behörighet enligt konsumentskyddslagen och behörighet enligt betaltjänstelagen dessutom också omfattar avtalsförhållanden mellan betaltjänstleverantörer och konsumenter.

I artikel 15 i förordningen krävs det att det ska finnas lämpliga och effektiva förfaranden för klagomål och prövning utanför domstol för att avgöra sådana tvister mellan betalningsmottagare och deras betaltjänstleverantörer som uppkommit i samband med tillämpningen av förordningen. Av denna anledning bör bestämmelser om tvistlösningsorgan utanför domstol tas in i den nationella lagstiftningen. I propositionen anses det att det inte nödvändigtvis behöver inrättas nya tvistlösningsorgan för att avgöra tvister som grundar sig på tillämpningen av förordningen, utan tvisterna kan styras till befintliga tvistlösningsorgan utanför domstolen. Till

exempel FINE:s Banknämnd behandlar redan nu meningsskiljaktigheter mellan kunder och banker. Konsumenten har också ett konsumentrådgivningsnätverk till förfogande och kan hänskjuta ett ärende till konsumenttvistenämnden. Om konsumentens betaltjänstleverantör är etablerad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan konsumenten anföra klagomål via Konsumenteuropa.

Då betalaren eller betalningsmottagaren är ett företag avgörs eventuella meningsskiljaktigheter i regel utifrån det avtal som ingåtts med betaltjänstleverantören. Parterna kan avtala om skiljeförfarande eller om att ärendet ska hänskjutas till Centralhandelskammarens skiljedomsinstitut. Tvister som gäller betalningar är oftast mindre tvister med avseende på penningvärdet, i synnerhet i fråga om små företag, där det finns behov av ett lättare tvistlösningsförfarande.

I en del av bestämmelserna i förordningen ingår nationellt spelrum, eftersom de ger medlemsstaterna möjlighet att utnyttja nationella optioner. Sådana bestämmelser är artikel 1.5 om tillämpning av skyldigheterna enligt kapitel II på trepartsbetalningsordningar för kontokort, artikel 3 om förmedlingsavgifter för konsumenters betalkortstransaktioner, artikel 4 om förmedlingsavgifter för konsumenters kreditkortstransaktioner samt artikel 16 om universella kort.

I propositionen föreslås det att de trepartsbetalningsordningar för kontokort som avses i artikel 1.5 i förordningen inte befrias från skyldigheterna i kapitel II i förordningen i fråga om inhemska betalningstransaktioner. Andelen inhemska betalningar i dessa ordningar är liten, och det är inte ändamålsenligt att stöda en mera sluten serviceutbudsstruktur jämfört med de mera öppna fyrapartsbetalningsordningarna. I båda strukturerna kan mindre och större parter verka och för en neutral konkurrenssituation krävs lika förmedlingsavgiftsbegränsningar som är oberoende av strukturlösningarna.

Dessutom föreslås det att man åtminstone inte i den inledande fasen nationellt ska utnyttja förmedlingsavgiftsoptioner gällande inhemska kortbaserade transaktioner enligt artiklarna 3.2 och 3.3 samt 4 i förordningen, utan maximiförmedlingsavgifterna ska också i fråga om dessa betalningstransaktioner fastställas med stöd av bestämmelserna i förordningen och de nationella aktörernas beslut. I Finland är debetkortens nuvarande förmedlingsavgiftsnivå lägre än vad som krävs i förordningen och innehåller en gräns i cent för transaktioner av stora belopp. Denna nivå har etablerats utan begränsande lagstiftning, varför det högre förmedlingsavgiftstaket i förordningen inte torde innebära att parterna behöver höja de nuvarande avtalsbaserade förmedlingsavgifterna för debetkort. Den internationella konkurrensen har lett till att en betydande del av de kortbaserade betalningstransaktioner som gjorts i Finland dirigeras via utländska tjänsteleverantörer som ger ut kort eller löser in kortbaserade betalningar, varför en eventuell inhemsk undantagsbestämmelse inte skulle gälla sådana här transaktioner. Eftersom man i fråga om internationella kortbaserade betalningar har tagit ut förmedlingsavgifter som är högre än eller lika höga som avgiftstaket i förordningen, är det i fråga om dessa transaktioner sannolikt att tjänsteleverantörerna tar i bruk egentliga förmedlingsavgifter som motsvarar förmedlingsavgiftstaket då förordningen trätt i kraft till denna del. Förordningen ökar ytterligare den internationella konkurrensen, varvid andelen sådana transaktioner som enligt förordningen är rent inhemska minskar.

Enligt preliminära meddelanden låter de flesta medlemsstaterna bli att utnyttja möjligheten att utfärda bestämmelser om lägre nationella tak för förmedlingsavgifterna. Endast tre medlemsstater har meddelat att de inför nationella gränser för förmedlingsavgifterna och tre andra medlemsstater analyserar fortfarande situationen. Detta kan i varierande och begränsad grad inverka på köpmannasavgifterna och betalkortstransaktionernas internationella rutt, eftersom tjänsteleverantörerna med sina eventuella etableringsbeslut kan påverka de begränsningar av förmedlingsavgifterna som tillämpas. Av denna anledning föreslås det att man i Finland först följer utvecklingen av marknadsläget när förordningen trätt i kraft och de finländska och in-

ternationella tjänsteleverantörernas reaktioner och att man vid behov även snabbt kan införa lägre nationella förmedlingsavgiftstak om situationen så kräver.

Förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner är till den delen exceptionell att den ger möjlighet till en skillnad i förmedlingsavgifterna mellan bankerna när det gäller internationell och nationella EU-betalningar (lägre åtminstone i genomsnitt på den inhemska sidan), men samtidigt gäller emellertid också Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 924/2009 om gränsöverskridande betalningar i gemenskapen och om upphävande av förordning (EG) nr 2560/2001, nedan Sepa-förordningen. Sepa-förordningen förutsätter att de serviceavgifter som en betaltjänstleverantör tar ut hos kunden för betalningstransaktioner som tillhandahålls i EU ska vara samma för samma slags betalningar både när det gäller nationella och gränsöverskridande betalningar. Även om det finns skillnader i förmedlingsavgifterna mellan bankerna när det gäller inhemska och utländska transaktioner, får skillnaden på grund av bestämmelserna i Sepa-förordningen inte märkas för kunderna. Stora köpmannakunder ingår emellertid specialavtal med betalningsmottagarna, varför det också kan förekomma kundrelaterade prissättningsstrukturer.

I propositionen föreslås det också att man inte nationellt ska utnyttja den möjlighet som avses i artikel 16.2 gällande universella kort, vilken erbjuder förlängd övergångstid för förmedlingsavgiftsmodeller av denna typ, eftersom en sådan här prissättningsmodell som grundar sig på en genomsnittlig förmedlingsavgift inte tidigare har använts i Finland.

2 Föreslagna ändringar

2.1 Lagen om betalningsinstitut

För tydlighetens skull föreslås det att en ny 5 a § fogas till de allmänna bestämmelserna i 1 kap. i lagen om betalningsinstitut. Den föreslagna paragrafen innehåller en hänvisning till förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, vilken tillämpas på kortbaserade betalningstransaktioner när både betalarens och betalningsmottagarens betaltjänstleverantörer är belägna i Europeiska unionen. En informativ hänvisningsbestämmelse behövs, eftersom det efter att förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner trätt i kraft föreskrivs både i betaltjänstlagen och i den nämnda EU-förordningen om de kortbaserade betalningstjänster som betalningsinstitutet tillhandahåller.

I 8 kap. om skadestånd- och straffbestämmelser i lagen om betalningsinstitut föreslås ett nytt 3 mom. i 48 a § om Finansinspektionens befogenheter att fastställa påföljdsavgift.

2.2 Betaltjänstlagen

Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till 1 § i betaltjänstlagen, där det för tydlighetens skull hänvisas till förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner. Efter att förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner trätt i kraft föreskrivs det om kortbaserade betalningstjänster både i betaltjänstlagen och i den nämnda förordningen. Hänvisningen är endast informativ, för förordningen är som sådan direkt tillämplig rätt.

Första momentet i betaltjänstlagens 85 § skulle förändras så att förbudet kan omfatta utom mot betaltjänstlagen stridiga också mot förordningen om förmedlingsavgifter för kortbetalningar stridiga förfaranden. Samtidigt beaktas det att förbudet kan gälla även andra näringsidkare än leverantörer av betaltjänster, för betaltjänstlagen och förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner påför också vissa förpliktelser på mottagaren av betalningar.

Enligt artikel 15 i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbetalningar ska medlemsstaterna säkerställa lämpliga och effektiva förfaranden för klagomål och prövning utanför domstol för att avgöra tvister mellan betalningsmottagare och deras betaltjänstleverantörer som uppkommer i samband med tillämpningen av förordningen. Organen för detta ändamål ska vara oberoende av parterna. Av denna anledning föreslås en ny 86 a § i betaltjänstlagen, enligt vilken inlösaren av betalningsmottagarens transaktioner bör försäkra sig om att enskilda meningsskiljaktigheter gällande tillämpandet av förordning om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner mellan betalningsmottagaren och inlösare av transaktioner kan behandlas av ett oavhängigt organ, som ger beslutsrekommendationer. Som ett sådant tvistlösningsorgan som avses i paragrafen kunde vara t.ex. Banknämnden, som ingår i Finansbranschens avtalsbaserade kundorganisation och ger rekommendationer gällande klagomål som kunderna eller bankerna hänfört för behandling.

2.3 Lagen om Finansinspektionen

I propositionen föreslås det att Finansinspektionens befogenheter ska utvidgas, varför en ny 50 g § tas in i lagen om Finansinspektionen. Samtidigt ändras rubriken till 6 kap. i lagen så att den bättre motsvarar den nya bestämmelsen. Genom den föreslagna bestämmelsen uppfylls skyldigheten i artikel 13 i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, enligt vilken medlemsstaterna ska utse en behörig myndighet.

Med stöd av den föreslagna 50 g § omfattar Finansinspektionens behörighet också tillsyn av efterlevnaden av förordningen eftersom Finansinspektionen är en sådan behörig myndighet som avses i artikel 13 i förordningen. Finansinspektionen ska alltså se till att bestämmelserna i förordningen följs och ha de utrednings- och verkställighetsbefogenheter som nämns i förordningen.

Finansinspektionen kan påföra påföljdsavgift för överträdelse av vissa bestämmelser i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner. Därför föreslås det att 40 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen ändras. Paragrafens 2 mom. 1 punkt motsvarar ordagrant den gällande bestämmelsen, medan det i förteckningen i 2 och 3 punkten görs en endast språkteknisk ändring. En ny grupp som omfattas av påföljdsavgift är enligt den föreslagna nya 4 punkten den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot artikel 3.1 eller 4 i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner. I artikel 3 föreskrivs det om förmedlingsavgifter för konsumenters betalkortstransaktioner. Finansinspektionen kan påföra påföljdsavgift för en betaltjänstleverantör enligt artikel 3.1 som uppsåtligen eller av oaktsamhet har erbjudit eller begärt en förmedlingsavgift för en betalkortstransaktion som överstiger den förmedlingsavgift per transaktion som fastställts i artikel 3.1. En grund för användningen av påföljdsavgifter som sanktioner är att tjänstleverantörerna kan få betydande ekonomisk vinning om de underlåter att uppfylla de centrala kraven i förordningen. För ett trovärdigt, allmänt godtagbart och proportionellt påföljdssystem krävs det att påföljdsavgift införs för de mest klandervärda överträdelserna av förordningens bestämmelser. I ekonomiska förhållanden måste påföljderna vara tillräckligt förebyggande, så att de som bryter mot bestämmelserna inte får någon konkurrensfördel jämfört med de aktörer som följer bestämmelserna.

I artikel 4 föreskrivs det om förmedlingsavgifter för konsumenters kreditkortstransaktioner. Påföljdsavgift kan påföras en betaltjänstleverantör som uppsåtligen eller av oaktsamhet har erbjudit eller begärt en förmedlingsavgift för en kreditkortstransaktion som överstiger den förmedlingsavgift per transaktion som fastställts i artikel 4. I fråga om inhemska kreditkortstransaktioner föreslås det ingen nationell lägre maximiförmedlingsavgift per transaktion, varför maximiavgiften också i fråga om dessa kreditkortstransaktioner är den förmedlingsavgift som fastställts i artikel 4 i förordningen.

RP 115/2015 rd

Med stöd av artikel 14.1 i förordningen ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser om sanktioner för överträdelse av förordningen. Finansinspektionens påföljdsavgift anses vara en sådan effektiv, proportionell och avskräckande sanktion som krävs i förordningen när det gäller överträdelse av artiklarna 3.1 och 4 i förordningen. Tillsynen över efterlevnaden av andra bestämmelser i förordningen än artiklarna 3.1 och 4 sker i första hand genom Finansinspektionens övervakning av verksamhetstillstånd. På de villkor som fastställts i 18 § i lagen om betalningsinstitut och 26 och 27 § i lagen om Finansinspektionen kan Finansinspektionen begränsa ett betalningsinstituts verksamhet eller återkalla dess verksamhetstillstånd, om betalningsinstitutet bryter mot någon bestämmelse i förordningen.

Finansinspektionen har inte behörighet att övervaka förhållandet mellan konsument och köpmän, men konsumentombudsmannen har med stöd av 2, 3 och 7 kap. i konsumentskyddslagen allmän behörighet att övervaka efterlevnaden av de bestämmelser i förordningen som är direkt tillämpliga. De gällande bestämmelserna i konsumentskyddslagen är till denna del tillräckliga, varför en implementering av förordningen inte förutsätter ändringar i konsumentskyddslagen.

Förtydligande språkgranskningar har gjorts för den gällande lagens 40 § 2 moments 1 och 3 punkt.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

3.1.1 De viktigaste grundläggande ekonomiska faktorerna i förordningen

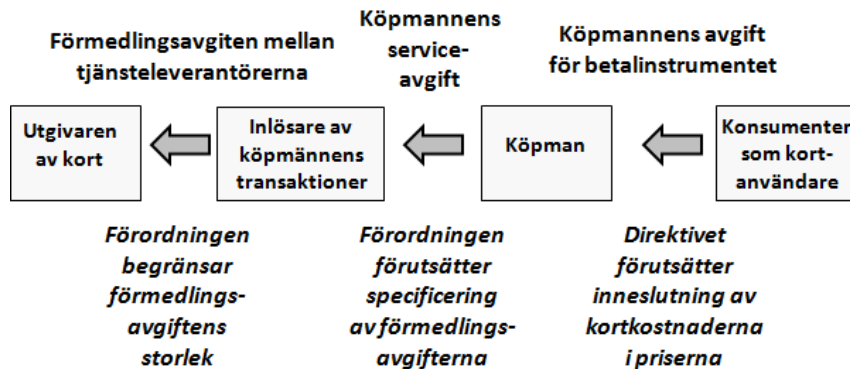
Förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner består av flera nya regler som tillsammans med den begränsning av tilläggsavgifter som det föreskrivs om i ett förslag av Europeiska kommissionen till Europaparlamentets och rådets direktiv om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2013/36/EG och 2009/110/EG samt upphävande av direktiv 2007/64/EG, nedan *det andra betaltjänstdirektivet*, kommer att ändra betalkortsmarknaden i betydande grad. Innehållet i det andra betaltjänstdirektivet har antagits i Europarådet och parlamentet och kommer att publiceras inom de närmaste månaderna. De viktigaste grundläggande faktorerna i förordningen och det andra betaltjänstdirektivet är

- fastställande av ett tak för förmedlingsavgifterna,
- transparens i förmedlingsavgifterna även för köpmännen,
- förbud mot nationella tjänsteleverantörslicenser,
- möjlighet för köpmannen att fritt välja vilka korttyper han godkänner,
- möjlighet för köpmannen att styra sina kunders val av betalningsinstrument, dock med den viktiga begränsningen att det andra betaltjänstdirektivet kommer att förbjuda möjligheten till tilläggsavgift för sådana kort vars förmedlingsavgifter har begränsats med stöd av EU-förordningen, och
- införandet av eventuella nationella begränsningar av förmedlingsavgifterna som är strängare än enligt EU-förordningen.

RP 115/2015 rd

Nedanstående bilden visar effekterna av förmedlingsavgiftsförfarandet och hur förmedlingsavgifterna överförs i service- och behandlingskedjan för betalningstransaktioner.

Bild: Hur förmedlingsavgifterna överförs i behandlingskedjan för korttransaktioner



Tjänsteleverantörerna avtalar centraliserat eller bilateralt om den förmedlingsavgift som köpmannens transaktionsinlösare ska betala till utgivaren av kortet. Förordningen begränsar förmedlingsavgiften för debetkort till högst 0,2 procent och för kreditkort till högst 0,3 procent. Nationellt kan lägre förmedlingsavgifter än så bestämmas för rent inhemska transaktioner (se närmare punkt 3.1.4). Köpsmannen betalar en serviceavgift till sin transaktionsinlösare och förordningen förutsätter att förmedlingsavgiftens andel av serviceavgiften specificeras för köpsmannen. Inlösarens serviceavgift för sina egna tjänster blir därför också transparent för köpsmannen.

I flera medlemsstater har man haft förmedlingsavgifter som är högre än förordningen tillåter, vilka på grund av förordningen måste sänkas. Eftersom begränsningen är procentuell, kan tjänsteleverantörerna inte i fortsättningen ha fasta transaktionsavgifter för små transaktioner, eftersom dessa skulle överskrida det procentuella tak som anges i förordningen. I fråga om små betalningar kommer de absoluta förmedlingsavgifterna därför att bli små. Å andra sidan kan de absoluta förmedlingsavgifterna bli höga för transaktioner av större belopp, om inte tjänsteleverantörerna sinsemellan avtalar om absoluta brytpunkter. Till exempel blir den transaktionsrelaterade förmedlingsavgiften vid förmedlingsavgiftstaket tio euro med debetkort och femton euro med kreditkort för ett köp på fem tusen euro.

När de nationella licenserna för inlösen av betalningstransaktioner slopas, upplöses monopolen för inlösen. Detta leder till ökad konkurrens, men samtidigt troligen till att serviceutbudet koncentreras till några få stora inlösenätverk på grund av kostnadseffektiviteten vid storproduktion. Då transaktionsinlösarnas marginaler krymper till följd av effektiviserad verksamhet och ökande konkurrens är det sannolikt att den serviceavgiftsandel som köpsmannen betalar blir mindre.

Eftersom det andra betaltjänstdirektivet förutsätter att de kort som hör till förordningens tillämpningsområde i fortsättningen tas emot i butikerna utan tilläggsavgift, kommer konsumenterna inte att se eventuella förmedlingsavgiftsandelar i betalningarna. Köpsmannen måste inkludera dem i priset på varorna och tjänsterna. Detta leder sannolikt till att konsumenterna uti-

från de faktiska kostnaderna väljer oförmånliga betalningsinstrument då det inte är några skillnader i priset.

3.1.2 Kommissionens ekonomiska bedömningar

De åtgärder för främjande av konkurrensen som genomförs genom förordningen är avsedda att utveckla och effektivisera EU:s marknad för betaltjänster. Konsumenter, detaljhandlare och andra som löser in kortbetalningar drar nytta av effektiviseringen och den ökade konkurrensen.

Kommissionen har gjort en gemensam effektbedömning av förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner (COM/2013/0550 final) och förslaget till ett nytt betaltjänstdirektiv, Europaparlamentets och rådets direktiv om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2013/36/EG och 2009/110/EG samt upphävande av direktiv 2007/64/EG (COM/2013/0547 final). Enligt bedömningen fungerar konkurrensen på kortbetalningsmarknaden dåligt. Marknaden är splittrad och nya aktörer har haft svårt att ta sig in på marknaden. Tidigare förmånliga och effektiva nationella kortarrangemang har ersatts av internationell kort som fungerar med stöd av nationella verksamhetstillståndsvillkor.

En betydande faktor som orsakar konkurrensproblem har varit just förmedlingsavgiftspraxis. Förmedlingsavgifterna överförs på kunderna, som betalar dem i form av en osynlig andel av högre priser på produkter och tjänster. Nivån på förmedlingsavgifterna och den stora variationen i dem mellan de olika medlemsstaterna har lett till att nya alleuropeiska aktörer vilkas affärsmodeller har lägre eller inga förmedlingsavgifter inte får tillträde till marknaden, vilket hindrar potentiella stordriftsfördelar och resulterande effektivitetsvinster. Detta har haft negativ inverkan på köpmännen och konsumenterna och förhindrat innovationsverksamhet.

De förmedlingsavgiftsnivåer på 0,2 och 0,3 procent för bank- och kreditkortstransaktioner som fastställts i förordningen grundar sig på den s.k. MIT-metoden (Merchant Indifference Test) som utvecklats i den ekonomiska litteraturen. Med hjälp av denna metod fastställs de gränsvärden vid vilka det är egalt för handlaren om kunden betalar kontant eller med kort. Genom att begränsa förmedlingsavgifterna till denna nivå kan man undvika oproportionerliga köpmannaavgifter genom vilka konsumenterna orsakas alltför höga dolda kostnader och köpmännen blir ovilliga att godta betalkort. De maximibelopp som fastställts i förordningen motsvarar de nivåer som EU:s konkurrensmyndigheter tidigare godkänt för de internationella betalningsordningarna för kontokort (MasterCard och Visa Europe) för kortbetalningar över gränserna inom EU-området.

MIT-metoden har kritiserats för att den inte baserar sig på faktiska produktionskostnader, vilket vanligen har fungerat som utgångspunkt för en eventuell prisreglering. Förmedlingsavgifterna enligt MIT minskar skillnaden i kostnaderna för kontant betalning och kortbetalning, medan lägre förmedlingsavgifter än så ökar kostnadsskillnaden och ger möjlighet att sänka försäljningsställets kostnader vartefter kortanvändningen ökar, vilket skapar bättre konkurrensvillkor för handlare som godtar kort jämfört med konkurrenter som endast tar emot kontanter. Situationen varierar också mycket från handlare till handlare. Då man jämför med kontant betalning vid fastställandet av förmedlingsavgiftsnivån leder det också till den ologiska situationen att när kontantkostnaderna kontinuerligt stiger på grund av att kontantlogistiken är manuell och ineffektiv, borde förmedlingsavgifterna med tiden höjas då ineffektivitetsskillnaderna ökar. I Finland tas kontanter vanligen ut i uttagsautomater, varvid en del av kortkostnaderna borde överföras till kontantkostnader, vilket inte har beaktats i MIT-testet. Dessutom ökar e-handeln kontinuerligt, där kontantbetalningsalternativet saknas.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning är det effektivaste alternativet för att främja situationen och göra verksamheten på marknaden effektivare att samtidigt använda två olika metoder: förbud mot Honour All Cards-regeln, dvs. öka handlarnas möjlighet att välja vilka korttyper de godtar, och fastställande av maximibelopp för förmedlingsavgifterna. På så sätt ökar man också marknads transparens. Rättssäkerheten förbättras genom gemensamma förmedlingsavgiftsnivåer och konkurrensen ökas genom möjligheten att använda en i en annan medlemsstat verksam betalningsmottagares betalningsleverantör. För att också mindre aktörer på marknaden ska dra nytta av åtgärderna, är det nödvändigt att regleringen också omfattar nationella kortbetalningsarrangemang. Dessa regleringsåtgärder leder enligt kommissionens bedömning till inbesparingar som konsumenterna drar nytta av i form av lägre priser och lägre betalningskostnader. Införandet av en maximinivå för förmedlingsavgifterna förväntas också öka godtagandet av betalkort i detaljhandeln, vilket i sin tur kan inverka positivt på användningen av betalkort och helhetskostnaderna för betalande.

Den nationella kortmarknaden har karakteriserats av starka varumärkesrelaterade betalningssystem och infrastrukturer samt centraliserade bearbetningsenheter, som har kunnat dra nytta av sin monopolistiska, oligopolistiska eller i övrigt starka marknadsställning t.ex. genom nätverkningar. Handlarna har haft svårt att vägra ta emot populära kort som används i stor omfattning, även om de mottagningsvillkor som tjänsteleverantörerna ställt har varit ofördelaktiga. Detta har lett till en försvagad konkurrens på kortmarknaden genom att olika bestämmelser som begränsar konkurrensen har införts. Denna praxis har också begränsat nya tjänsteleverantörers tillträde till marknaden och därigenom också serviceinnovationen. Situationen har lett till att överstora serviceavgifter för kreditinstitutens och kreditkortsbolagens korttjänster, vilka i dold form har drabbat kortinnehavarna då handlarna har varit tvungna att höja priserna på sina varor och tjänster för att täcka serviceavgifterna.

Denna praxis har också karakteriserats av korssubvention mellan olika betalningsinstrument, vilket har fördröjt kundernas övergång till effektiva betalningsinstrument och upprätthållit efterfrågan på tilläggstjänster som orsakar tilläggskostnader. Ett exempel på detta är den kreditkortskredit som verkar vara gratis för kortinnehavarna, vars faktiska räntenivå ofta är mycket hög men där kostnaderna inkluderas i den korttjänstavgift som handlaren betalar och därigenom i de priser för varor eller tjänster som alla kunder betalar.

De bestämmelser i förordningen som löser upp konkurrensbegränsningarna är avsedda att öka konkurrensen över de nationella gränserna och skapa ett brett gemensamt marknadsområde för kortbetalningar. En ökning av den internationella konkurrensen kommer att sänka betalningsmottagarnas, dvs. köpmännens kortserviceavgifter, men också sammanföra tjänsterna för köpmännen till större enheter som tar emot kortbetalningar från butikerna. En ökning av den internationella konkurrensen kan också öka antalet kortalternativ som kunderna tillhandahålls. Det är sannolikt att de nya öppna konkurrensförhållandena stöder användningen av bankkort på kreditkortens bekostnad, eftersom de dyra kreditkorten har dragit den största nyttan av den korssubvention som uppkommit genom de nuvarande konkurrensbegränsningarna. Denna möjlighet försvinner, eller försvagas åtminstone, till följd av en mera transparent prissättning. Å andra sidan erbjuder kreditkorten jämfört med bankkorten sådana tilläggstjänster som konsumenterna önskar, varför man kommer att använda och godta kreditkort även i fortsättningen.

Konkurrensbegränsningarna har bildat ett hinder för nya betalningsinstrument och aktörer att komma ut på marknaden. Starka nätverkseffekter har försvårat införandet av nya betalningsnät, då betalarna inte har varit intresserade av kort som endast kan användas på ett fåtal betalningsställen och köpmännen i sin tur inte har varit intresserade av kort som endast få kunder använder. Anslutningsbegränsningar har dessutom hindrat en förmånlig anslutning av nya kortprodukter till gamla nät. En öppning av kortinfrastrukturen i allmänhet liksom också nya

betalningsinstrument som påminner om kort kan föra in nya slags företagare på marknaden och främja i synnerhet nya slags internet- och mobiltelefonbaserade betalningsformer.

Konsumenterna får största delen av sina inkomster som kontoregistreringar på sina betalkonton, varifrån de kan användas antingen direkt med ett kort vid butikens betalningsenhet eller indirekt genom att konsumenterna först lyfter kontanter med kortet ur en uttagsautomat. När kortet används i en automat uppkommer en betydande mängd tilläggskostnader som hänför sig till underhåll av automaten, hanteringen av kontanterna i butikerna och bankerna samt transport av kontanterna från butikerna till kreditinstitutens räkningsställen och tillbaka till automaterna. Enligt de undersökningar som centralbankerna i olika länder gjort är användningen av korten direkt vid betalningsenheter makroekonomiskt lönsam då transaktionsvärdet är större än ca 2–4 euro. Siffran varierar från land till land på grund av volym- och teknologiskillnader. Ju större antal korttransaktioner som görs och ju mer automatiserade betalningsenhetssystem som används, desto lägre blir detta gränsvärde. På grund av skillnaderna i kostnadsstrukturerna och kostnadsutvecklingen blir kortbetalning förhållandevis förmånligare också med tiden. På grund av hanteringskostnaderna drar bankerna nytta av att korten används direkt i butikerna, eftersom detta minskar kreditinstitutens kostnader för automaterna och andra hanteringskostnader.

3.1.3 Nuläget i Finland och beräknade konsekvenser

Kontantuttagen ur automaterna i Finland har under de senaste tio åren minskat i jämn takt med i genomsnitt 9 miljoner uttag per år (från ca 221 miljoner uttag år 2004 till 145 miljoner uttag år 2014). Då köpmännens serviceavgifter för bankkorttransaktioner sjunker i takt med att förmedlingsavgifterna sjunker, kommer användningen av bankkort i Finland att ytterligare öka i någon mån. Användningen av bankkort ökar särskilt mycket i de EU-länder där användningen av kontanter har varit mycket utbredd. Då användningen av kontanter minskar, minskar kostnaderna för betalning i allmänhet men dessutom minskar den grå ekonomin, möjligheterna att kringgå skatt och annan brottslighet som hänför sig till kontanter.

I Finland övergick man till att i regel använda internationella Visa- och MasterCard-kort som kreditinstitutens betalkort som en följd av utvecklingen av det gemensamma eurobetalningsområdet. De förmedlingsavgifter som används i Finland har baserats på bilaterala avtal mellan kortutgivare och inlösare. I båda varumärkena har den genomsnittliga förmedlingsavgiften för debitkort varit under de maximibelopp som föreskrivits i förordningen, ca 10–20 procent lägre. I MasterCard-systemet har förmedlingsavgiften baserat sig på en fast andel på 0,03 euro per transaktion och en procentuell andel på 0,11 procent av transaktionens värde. I Visa-systemet har en fast förmedlingsavgift tillämpats på små transaktioner på mindre än ca 13 euro och på stora betalningar på över ca 240 euro, medan en procentuell avgift på 0,19 procent tillämpats på transaktioner som ligger mellan dessa belopp. Till följd av detta har förmedlingsavgifterna för debitkort i Finland varit måttfullare vid stora kortbetalningar och dyrare vid små kortbetalningar jämfört med de maximivåer för förmedlingsavgifterna som fastställts i förordningen. Den förmedlingsavgift som använts vid inhemska kreditkortstransaktioner har varit ungefär den dubbla jämfört med gränsen i förordningen. Inom handeln anses det viktigt att de förmedlingsavgifter som används i Finland hålls på låg nivå och i synnerhet att det finns en fast maximigräns som håller förmedlingsavgiftskostnaderna för stora kortbetalningar på en skälig nivå.

Kreditinstitutens förmedlingsavgiftsinkomster har i Finland varit ca 60 miljoner euro i fråga om debitkortet och ca 7 miljoner euro i fråga om kreditkortet. Detta beror på stora debitkortsvolymer. På grund av förordningen kommer de finländska kreditinstitutens förmedlingsavgiftsinkomster troligen att öka, men det är svårt att göra någon noggrann beräkning. Detta beror på hur bank- och kreditkortsvolymer ökar i fortsättningen och på hur tjänstele-

verantörerna ändrar sina förmedlingsavgifter då förordningen träder i kraft. Kreditinstitutens intäkter och köpmännens kostnader kommer i synnerhet att påverkas av en eventuell slopning av den övre gränsen för förmedlingsavgifterna. Som en följd av detta kan det uppstå situationer där köpmännens intresse för att godta stora korttransaktioner minskar.

Den proportionella andelen kreditkortsanvändning har ökat i Finland under de senaste åren. Köpmännens serviceavgifter och förmedlingsavgifter har hållits på samma nivå, även om kostnaderna för hantering av korttransaktioner har sjunkit i takt med volymutvecklingen och ny teknik. Räntekostnaderna för kreditkortsutgivarna har sjunkit i betydande grad, då den allmänna räntenivån har varit på sin historiskt lägsta nivå. Lägre förmedlingsavgifter och ökad konkurrens leder sannolikt till det att kreditkortskrediternas räntenivåer sjunker för kunderna samt till att konsumtionskrediter söks hos andra förmånligare källor eller till att man oftare använder bankkort direkt. Ökad transparens i fråga om kreditkostnaderna kan möjligen i någon mån minska konsumenternas överskuldssättning, eftersom räntefaktorn blir mera transparent.

Ökad konkurrens i fråga om tjänsteleverantörernas tjänster för köpmännen leder till att serviceavgifterna för köpmännen sänks, i synnerhet om köpmännen är redo för internationell konkurrensutsättning. Då avgifterna för köpmännen sjunker kommer det med tiden att leda till att också köpmännens priser på varor och tjänster sjunker, eftersom kostnaderna för köpmännens betalningar sjunker. Den totala effekten beror på en samverkan av ändringarna av förmedlingsavgifterna och ändringarna av serviceavgifterna för köpmännen. Förändringarna sker småningom och långsamt, varför man knappast kommer att märka någon betydande nivåskillnad till följd av förordningens ikraftträdande. På lång sikt kommer de emellertid att ha en betydande inverkan i form av en effektivisering av betalandet och sänkt kostnadsnivå, vilket gynnar konsumenterna.

Begränsningen av förmedlingsavgifterna gäller endast s.k. fyrapartsbetalningsordningar för kontokort (kortinnehavare – utgivande bank – inlösande bank – köpman) och inte trepartsbetalningsordningar, där den utgivande banken också är inlösare av alla korttransaktioner från köpmännen. Detta kan leda till att man för att undgå begränsningarna i förordningen överför korttjänsterna mera till trepartsbetalningsordningar.

Då företagskortet lämnas utanför reglerna om förmedlingsavgifter kan det leda till mera komplicerade korthanteringsprocesser och prissättningsmetoder inom både köpmännens och kreditinstitutens system.

Genomförandet av kraven i förordningen i kreditinstitutens och butikernas betalningssystem orsakar i någon mån förändringskostnader närmast av engångsnatur, men i Finland ingår redan en betydande del av de nödvändiga nya dragen i de nuvarande systemen och kunderna har redan tidigare vant sig t.ex. vid begreppen debit- och kreditkort.

De nationella genomförandeåtgärder som ska vidtas med anledning av förordningen medför inte i sig några betydande ekonomiska tilläggskostnader för dem som omfattas av förordningens tillämpningsområde.

3.1.4 Effekterna av eventuella nationella förmedlingsavgiftstak

Förordningen ger medlemsstaterna möjlighet att nationellt införa lägre förmedlingsavgiftsnivåer för inhemska transaktioner. Storbritannien, Nederländerna och Danmark, där man haft mycket låga och transaktionsbaserade, nästan fasta förmedlingsavgifter på några cent för transaktioner gjorda med debetkort, har preliminärt meddelat att de vill ha liknande lösningar under EU-förordningens giltighetstid. Om man i Finland skulle vilja upprätthålla de tidigare

förmedlingsavgiftsnivåerna utgående från regelverket, vore det viktigast att införa en fast övre gräns i cent för förmedlingsavgifterna, t.ex. sju cent såsom de organisationer som representerar köpmännen har föreslagit i utlåtandena.

Med inhemska transaktioner avses i förordningen sådana transaktioner där kortutgivaren, inlösaren av betalningstransaktionen och köpmannen alla tre är inhemska aktörer (konsumentens/kortinnehavarens hemviststat inverkar inte här på begreppet inhemsk). Av kortutgivarna är Svenska Handelsbanken AB (publ) ett rikssvenskt kreditinstitut, och beroende av Danske Bank-koncernens interna strukturbeslut kan kortverksamheten eventuellt i fortsättningen vara internationell ur Finlands perspektiv. Nordea Bank Finland Abp:s meddelande om att göra verksamheten i Finland filialbaserad innebär att också denna kortbas enligt definitionen i förordningen blir utländsk. Kreditlaget har blivit en del av den internationella Nets-koncernen, som är i utländsk ägo. De operativa funktionerna koncentreras troligen utanför Finlands gränser för att man ska uppnå stordriftsfördelar, varvid inlösandet av betalningstransaktioner eventuellt också kan överföras till utlandet. I så fall ökar andelen internationella transaktioner till nästan hundra procent. Dessutom har några stora köpmannakedjor börjat anlita internationella korttransaktionsinlösare. Andelen inhemska transaktioner av det totala antalet transaktioner i enlighet med definitionen kommer sålunda möjligen att vara mycket liten i fortsättningen.

Sepa-förordningen förutsätter att serviceavgifterna för betalarna och betalningsmottagarna är samma för inhemska och gränsöverskridande transaktioner. En eventuell inhemsk och utländsk förmedlingsavgift syns då i kortmottagarens prissättning endast som ett genomsnittligt tillägg utgåenden från de förväntade transaktionsvolymerna. Den totala effekten för köpmännens serviceavgiftsdebiteringar beror på vilka de inhemska och internationella betalningarnas relativa andelar är och vilka de inhemska och utländska förmedlingsavgiftsmodellernas relativa skillnader är. Det är i denna fas ytterst svårt att bedöma helhetseffekten, eftersom man inte känner till kreditinstitutens eventuella ändringar i förmedlingsavgiftsmodellerna eller vilka transaktionsströmmar som i fortsättningen räknas som inhemska.

Av denna anledning föreslås inte i detta läge några nationella möjligheter till lägre nationella förmedlingsavgiftsbegränsningar, eftersom de endast skulle gälla en mindre del av betalningstransaktionerna och införandet av dem sannolikt skulle leda till en snedvridning av marknaden, vilket eventuellt skulle överföra de återstående nationella transaktionerna till internationella tjänsteleverantörer och internationella förmedlingsavgiftsbegränsningar. De skulle endast kunna gälla en del av de inhemska kortutgivarnas volymer och skulle sätta de inhemska kortutgivarna i en ojämlig ställning i förhållande till de utländska kortutgivarna. På basis av högre förmedlingsavgifter skulle utländska kortutgivarna kunna erbjuda sina kortkunder gratis tilläggstjänster, vilket kortutgivare med lägre förmedlingsavgifter har svårt att bemöta.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Enligt propositionen ska Finansinspektionen övervaka efterlevnaden av förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner. Det är fråga om en uppgift som har nära samband med Finansinspektionens tidigare tillsynsuppgifter, eftersom de betaltjänstleverantörer som avses i förordningen redan övervakas av Finansinspektionen. Därför beräknas utnämningen av Finansinspektionen till den behöriga myndighet som avses i förordningen inte inverka på de behövliga personalresurserna i någon betydande grad och mest bara i övergångsfasen och för utbildning av personalen. De kostnader som orsakas av den ökade tillsynen täcks med de tillsynsavgifter och åtgärdsavgifter som avses i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008) och som tas ut hos de betalningsinstitut och andra betaltjänstleverantörer som omfattas av lagen om betalningsinstitut. Det är skäl att fatta besluten om personalresurserna och tillsynsavgiften på ett övergripande sätt med beaktande av andra faktorer och projekt som inverkar på dessa.

FINE:s nämnder kan i framtiden behandla tvister mellan betalningsmottagare och betaltjänstleverantörer gällande tillämpningen av förordningen om förmedlingsavgifter.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. En U-skrivelse (U 57/2013 rd) om förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner har lämnats till riksdagen.

Utlåtande om propositionen har begärts hos sjuutton instanser. Utlåtanden erhöles från följande instanser: justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, Finansinspektionen, Konkurrens- och konsumentverket, Finlands Bank, Diners Club Nordic AB, Finlands näringsliv EK, Finansbranschens Centralförbund, Förbundet för Finsk Handel, Kuluttajaliitto-Konsumentförbundet ry, MasterCard, Turism- och Restaurangförbundet rf, Företagarna i Finland rf och Försäkrings- och finansrådgivningen FINE. Av dessa konstaterade Finlands Bank och Konsumentförbundet att de inte har något att påpeka. American Express Finland Oy, Centralhandelskammaren, Nets Oy och Öljyalan keskusliitto utnyttjade inte möjligheten att lämna utlåtande.

I utlåtandena fästes särskild uppmärksamhet vid följande punkter: komplettering av beskrivningen av nuläget, behovet att införa en lägre inhemsk förmedlingsavgiftsnivå, behovet att införa en längre övergångsperiod för fyrpartssystem som fungerar som trepartssystem, en precisering av och omfattningen av myndigheternas sanktionsbefogenheter och övriga befogenheter samt metoder för klagomål och rättsmedel utanför domstol.

I fråga om ett eventuellt fastställande av en inhemsk förmedlingsavgiftsnivå förekom betydande meningsskiljaktigheter mellan marknadsparterna. När det gäller myndigheternas sanktionsbefogenheter gick åsikterna isär hos myndigheterna och Finansbranschens Centralförbund och Finlands näringsliv. Till övriga delar innehöll responsen i utlåtandena närmast preciseringar och förtydliganden.

Responsen beaktades genom att man preciserade beskrivningen av nuläget gällande de behöriga myndigheterna samt klagomål och rättsmedel utanför domstol. Dessutom utvidgades beskrivningen av förmedlingsavgifternas konsekvenser och fördjupades analysen av de ekonomiska effekterna av ett eventuellt nationellt alternativ i fråga om förmedlingsavgifterna. I propositionen föreslås det att frågan om ett eventuellt behov av bestämmelser om ett särskilt lägre förmedlingsavgiftstak behandlas senare, när man känner till de inhemska aktörernas eventuella oskäligen höjningar av förmedlingsavgifterna jämfört med nuvarande nivå och när de nationella och internationella allmänna effekterna av förordningen kan ses tydligare. Dessutom beaktades också detaljerade formuleringsförslag.

5 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2016. Förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner trädde i kraft den 8 juni 2015 med undantag för artiklarna 3, 4, 6 och 12 som tillämpas från och med den 9 december 2015 och artiklarna 7—10 som tillämpas från och med den 9 juni 2016.

6 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna påföljderna för överträdelse av bestämmelserna i förordningen om förmedlingsavgifter är administrativa påföljder av sanktionskaraktär som inte är sådana skatter eller avgifter som avses i 81 § i grundlagen. Eftersom påförande av administrativa påföljder av sanktions-

RP 115/2015 rd

karaktär innebär utövning av offentlig makt, bör det föreskrivas om dem med stöd av 2 § 3 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har ansett att det vid påförande av administrativa påföljder är fråga om utövning av offentlig makt i betydande utsträckning, varför det måste föreskrivas genom lag om grunderna för betalningsskyldighet och avgiftsbeloppet samt om den betalningsskyldiges rättskydd och om grunderna för verkställigheten av lagen (GrUU 32/2005, s. 2—3, GrUU 55/2005, s. 2 och GrUU 57/2010 s. 5).

Grundlagsutskottet har t.ex. ansett att det är problematiskt med tanke på grundlagen då man inte utifrån formuleringen i en bestämmelse kan förutse hurudan handling eller försummelse är straffbar med stöd av den. Utskottet har ansett att det krav på exakthet som ingår i den straffrättsliga legalitetsprincipen enligt 8 § i grundlagen inte direkt gäller regleringen av administrativa påföljder, men att det allmänna kravet på exakthet ändå inte kan förbigås i ett sammanhang som det här. Av bestämmelser om sanktioner ska det sålunda framgå mot vilken lagstiftning handlingar eller försummelser ska bryta för att påföljden ska kunna bli en sanktion. Dessutom måste de handlingar och försummelser som sanktioneras också karakteriseras i lagen för att kunna specificeras (GrUU 74/2002, s. 5).

Vid utarbetandet av ett förslag om de nationella påföljder som ska tillämpas på överträdelser av förordningen har man strävat efter att samordna kraven i grundlagen enligt vilka påföljderna ska vara exakta och proportionella och kraven i förordningen enligt vilka påföljderna ska vara effektiva och avskräckande. De föreslagna administrativa påföljderna möjliggör ett effektivt ingripande i förfaranden som strider mot förordningen, vilket bidrar till att effektivisera den offentliga tillsynen över de förmedlingsavgifter som tas ut för kortbetalningar.

Det föreslås att man i en ny 4 punkt som fogas till 40 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen tar in bestämmelser om sådana överträdelser eller försummelser gällande förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner som kan leda till påföljdsavgift. Till denna del anses regleringen uppfylla kravet i 2 § 3 mom. i grundlagen enligt vilket bestämmelserna ska utfärdas genom lag samt kravet på proportionalitet. Eftersom det i artikel 3.1 och artikel 4 i förordningen anges ett uttryckligt förbud som gäller betaltjänstleverantörer, anses regleringen också uppfylla kraven på exakthet och noggrann avgränsning.

På ovan nämnda grunder kan lagarna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om betalningsinstitut (297/2010) en ny 5 a § och till 48 a §, sådan den lyder i lag 259/2013 ett nytt 3 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 a §

Förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner

Bestämmelser om kortbaserade betalningstransaktioner finns förutom i denna lag även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/751 om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, nedan *förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner*.

48 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgifter som påförs med stöd av förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner finns i 40 § i lagen om Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i betaltjänstlagen (290/2010) 85 § 1 mom. samt
fogas till lagens 1 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 86 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om betaltjänster där betalningstransaktioner genomförs med betalkort finns förutom i denna lag även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/751 om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, nedan *förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner*.

85 §

Meddelande av förbud i konsumentskyddsärenden

Om det är nödvändigt med hänsyn till konsumentskyddet, kan en näringsidkare förbjudas att fortsätta ett förfarande som riktar sig till konsumenter och strider mot denna lag eller mot förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, eller att upprepa ett sådant förfarande eller ett därmed jämförbart förfarande. Förbudet ska förenas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obehövligt.

86 a §

Avgörande av vissa tvister

Betalningsmottagarnas tjänsteleverantörer ska se till att enskilda meningsskiljaktigheter mellan betalningsmottagarna och deras tjänsteleverantörer om tillämpningen av förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner kan hänskjutas till ett oavhängigt organ som ger rekommendationer. Organets stadgar ska trygga en opartisk, sakkunnig, öppen, effektiv och rättvis behandling av meningsskiljaktigheter.

Tjänsteleverantören ska meddela Finansinspektionen det i 1 mom. avsedda organets namn och kontaktuppgifter. På Finansinspektionens begäran ska tjänsteleverantören tillställa Finansinspektionen organets stadgar och annan för tillsynen över efterlevnaden av 1 mom. behövlig utredning enligt vad Finansinspektionen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 40 § 2 mom. och rubriken för 6 kap., av
dem 40 § 2 mom. sådant det lyder i lag 254/2013, samt
fogas till lagen en ny 50 g § som följer:

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska också påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot

1) vad som i artikel 4.1 eller 4.3 i EMIR-förordningen föreskrivs om clearingkravet för OTC-derivatkontrakt som ingåtts med en finansiell motpart eller vad som i artikel 10.1 i den förordningen föreskrivs om clearingkravet och rapporteringskravet för OTC-derivatkontrakt som ingåtts med en icke-finansiell motpart,

2) ett beslut som Finansinspektionen fattat med stöd av artikel 20.2, 21.1 eller 23.1 i blankningsförordningen eller ett beslut som Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten fattat med stöd av artikel 28.1 i den förordningen,

3) vad som i artiklarna 38, 39 och 40 i auktioneringsförordningen föreskrivs om förbjuden användning av insiderinformation, vad som i artikel 41 föreskrivs om förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan eller vad som i artikel 42.1, 42.3 eller 42.5 föreskrivs om särskilda krav för att minska risken för marknadsmissbruk, eller

4) det maximibelopp på 0,2 procent per transaktion för förmedlingsavgifter för betalkorts-transaktioner som anges i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/751 om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, nedan *förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner* eller det maximibelopp på 0,3 procent per transaktion för förmedlingsavgifter för kreditkortstransaktioner som anges i artikel 4 i den förordningen.

6 kap.

Tillsyn över utländska tillsynsobjekt och deras filialer i Finland och samarbete med utländska tillsynsmyndigheter samt behörig myndighet

RP 115/2015 rd

50 g §

*Behörig myndighet enligt förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalnings-
transaktioner*

Finansinspektionen är den i artikel 13 i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbase-
rade betalningstransaktioner avsedda behöriga myndighet som utöver tillsyn över efterlevna-
den av förordningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 12 november 2015

Vid förhinder för statsministern, finansminister

Alexander Stubb

Lagstiftningsråd Armi Taipale

1.

Lag

om ändring av lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till lagen om betalningsinstitut (297/2010) en ny 5 a § och till 48 a §, sådan den lyder i
lag 259/2013 ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 a §

*Förordningen om förmedlingsavgifter för
kortbaserade betalningstransaktioner*

*Bestämmelser om kortbaserade betalnings-
transaktioner finns förutom i denna lag även
i Europaparlamentets och rådets förordning
(EU) 2015/751 om förmedlingsavgifter för
kortbaserade betalningstransaktioner, nedan
förordningen om förmedlingsavgifter för
kortbaserade betalningstransaktioner.*

48 a §

Påföljdsavgift

*Bestämmelser om påföljdsavgifter som på-
förs med stöd av förordningen om förmed-
lingsavgifter för kortbaserade betalnings-
transaktioner finns i 40 § i lagen om Finans-
inspektionen.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i betaltjänstlagen (290/2010) 85 § 1 mom. samt
fogas till lagens 1 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 86 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

*Bestämmelser om betaltjänster där betalningstransaktioner genomförs med betalkort finns förutom i denna lag även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/751 om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, nedan **förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner.***

85 §

Meddelande av förbud i konsumentskyddsärenden

Om det är nödvändigt med hänsyn till konsumentskyddet, kan en tjänsteleverantör som bryter mot bestämmelserna i denna lag vid tillhandahållandet av betaltjänster till konsumenterna, på ansökan av konsumentombudsmannen förbjudas att fortsätta eller upprepa förfarandet eller ett därmed jämförbart förfarande. Förbudet ska förenas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obehövligt.

85 §

Meddelande av förbud i konsumentskyddsärenden

Om det är nödvändigt med hänsyn till konsumentskyddet, kan en näringsidkare förbjudas att fortsätta ett förfarande som riktar sig till konsumenterna och strider mot denna lag eller förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, eller att upprepa ett sådant förfarande eller ett därmed jämförbart förfarande. Förbudet ska förenas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obehövligt.

86 a §

Avgörande av vissa tvister

Betalningsmottagarnas tjänsteleverantörer ska se till att enskilda meningsskiljaktigheter mellan betalningsmottagarna och deras tjänsteleverantörer om tillämpningen av för-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner kan hänskjutas till ett oavhängigt organ som ger rekommendationer. Organets stadgar ska trygga en opartisk, sakkunnig, öppen, effektiv och rättvis behandling av meningsskiljaktigheter.

Tjänsteleverantören ska meddela Finansinspektionen det i 1 mom. avsedda organets namn och kontaktuppgifter. På Finansinspektionens begäran ska tjänsteleverantören tillställa Finansinspektionen organets stadgar och annan för tillsynen över efterlevnaden av 1 mom. behövlig utredning enligt vad Finansinspektionen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 40 § 2 mom. och rubriken för 6 kap., av dem 40 § 2 mom. sådant det lyder i lag 254/2013, samt fogas till lagen en ny 50 g § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

40 §

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska också påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot

1) bestämmelsen i artikel 4.1 eller 4.3 i EMIR-förordningen om clearingkravet för OTC-derivatkontrakt som ingåtts med en finansiell motpart eller bestämmelsen i artikel 10.1 i den förordningen om clearingkravet och rapporteringskravet för OTC-derivatkontrakt som ingåtts med en icke-finansiell motpart,

2) ett beslut som Finansinspektionen fattat

Påföljdsavgift ska också påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot

1) vad som i artikel 4.1 eller 4.3 i EMIR-förordningen föreskrivs om clearingkravet för OTC-derivatkontrakt som ingåtts med en finansiell motpart eller vad som i artikel 10.1 i den förordningen föreskrivs om clearingkravet och rapporteringskravet för OTC-derivatkontrakt som ingåtts med en icke-finansiell motpart,

2) ett beslut som Finansinspektionen fattat

RP 115/2015 rd

Gällande lydelse

med stöd av artikel 20.2, 21.1 eller 23.1 i blankningsförordningen eller ett beslut som Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten fattat med stöd av artikel 28.1 i den förordningen, eller

3) bestämmelserna i artiklarna 38, 39 och 40 i auktioneringsförordningen om förbjuden användning av insiderinformation, bestämmelserna i artikel 41 om förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan eller bestämmelserna i artikel 42.1, 42.3 eller 42.5 om särskilda krav för att minska risken för marknadsmissbruk.

Föreslagen lydelse

med stöd av artikel 20.2, 21.1 eller 23.1 i blankningsförordningen eller ett beslut som Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten fattat med stöd av artikel 28.1 i den förordningen,

3) *vad som* i artiklarna 38, 39 och 40 i auktioneringsförordningen *föreskrivs* om förbjuden användning av insiderinformation, *vad som* i artikel 41 *föreskrivs* om förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan eller *vad som* i artikel 42.1, 42.3 eller 42.5 *föreskrivs* om särskilda krav för att minska risken för marknadsmissbruk, eller

4) *det maximibelopp på 0,2 procent per transaktion för förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner som anges i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/751 om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, nedan förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner eller det maximibelopp på 0,3 procent per transaktion för förmedlingsavgifter för kreditkortstransaktioner som anges i artikel 4 i den förordningen.*

6 kap

Tillsyn över utländska tillsynsobjekt och deras filialer i Finland samt samarbete med utländska tillsynsmyndigheter

6 kap.

Tillsyn över utländska tillsynsobjekt och deras filialer i Finland och samarbete med utländska tillsynsmyndigheter samt behörig myndighet

50 g §

Behörig myndighet enligt förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner

Finansinspektionen är den i artikel 13 i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner avsedda behöriga myndighet som utöver tillsyn över efterlevnaden av förordningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

RP 115/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse